

מועצה מקומית
כפר שמריהו

בכפר

עלון המועצה המקומית כפר שמריהו | אייר תשע"ב, אפריל 2012

תושבי כפר שמריהו היקרים,

השנה אנו מציינים שבעים וחמש שנים לייסוד כפר שמריהו, שישים ושבע שנים לסיים מלחמת העולם השנייה ושישים וארבע שנים להקמת מדינת ישראל.

קרוב המועדים של יום הזיכרון לשואה ולגבורה ושל יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל, נקבע במחשבה תחילה. קיומו של העם היהודי בגולה, הקמת מדינת ישראל בארץ ישראל וקיומו כאן גובים מחיר כבד של אובדן. בצד היגון והכאב, אנו מקפידים לציין את גבורת בני עמנו ואת הנכסים הרוחניים, פרי יצירת העם היהודי ובניו.

עתידינו כעם עצמאי בארצו ובמולדתו עומדת לנו בזכות אותם אנשי חייל ברוח, במחקר, ביצירה, בעסקים, בביטחון ובהנהגה, אשר ממציבים אותנו כעם וכמדינה בשורה הראשונה בין המדינות המפותחות. אנו יכולים להיות גאים בהישגים של מדענים ישראלים ושל מוסדות האקדמיה, בתעשייה המשגשגת וברוח הסולידריות, המאפיינת את החברה בישראל.

בכדי לחזק את המדינה ולאפשר לכולנו קיום באיכות חיים ראויה ובביטחון סביר יש לפעול לשינויים חברתיים. יש להגביר את מספר הנושאים בנטל הביטחוני, על ידי צמצום הפטורים, יש לקרב את אוכלוסיית המיעוטים ולעשותה חברה אחידה מחויבת, יש לחזק את הפקידות הציבורית בכח אדם מקצועי, איכותי, משכיל, א-פוליטי והגון ויש להעלות את רמת עובדי ההוראה ולתגמל אותם בהתאם ולהגדיר זכויות אחריות מול עמידה במחויבות. המשאב החשוב מכל למדינה ולמדינת ישראל בפרט, הוא החוסן החברתי.

הכפר היפה שלנו פורח ומהווה דוגמה ליישוב קהילתי, המקיים עצמו למען תושביו ואף תורם לקידום התרבות והחינוך לציבור רחב יותר. לפנינו אתגרים מורכבים ואני חושב, שבהנהגה מתאימה ובעשייה נכונה, נוכל להם.

אני שולח את תנחומי למשפחות השכולות ומברך את כל בית ישראל בהצלחה בעצמות בטוח. שלכם,

דור אלוני
ראש המועצה המקומית
כפר שמריהו

מינויים חדשים במועצה כפר שמריהו

הדס חדד
הזברית ומזכירת המועצה

רואת חשבון, בעלת נסיון קודם בעיריית ראשון לציון.

יגאל רדה
קב"ט המועצה

סא"ל במיל, בעל נסיון בטחוני עשיר במסודות ציבור.

טלי שמחה-אליקים
מהנדסת המועצה

אדריכלית, לשעבר מהנדסת העיר רמת השכון.

תוכנית אב ליישוב

המועצה המקומית כפר שמריהו, בשיתוף התושבים, תכין במהלך שנת 2012 תוכנית אב יישובית לעשרים השנים הבאות (2012 עד 2032). מטרת התוכנית לפתח את כפר שמריהו כיישוב עצמאי, בעל מאפיינים כפריים וקהילתיים, המספק לתושביו שירותים ברמה גבוהה, תוך הקפדה על מנהל תקין, שימור נכסים היסטוריים, שמירת הסביבה וטיפוחה ומתן מענה מיסבי לצרכי התושבים.

כינוס ראשון לתושבים נערך ב- 15.4.12 ובו הוצגה תכנית העבודה. הייתה השתתפות ערה של התושבים, שגילו התעניינות רבה ורצון להשפיע.

בין התאריכים 29 באפריל ל-1 במאי 2012 יתקיימו סדנאות עבודה משותפות לתושבים ולמתכננים, פרטים באתר האינטרנט ובדף הפייסבוק של כפר שמריהו.

כנס בני מייסדים בכפר שמריהו

במוצ"ש, 14.12.2011 נערך במרכז וייל לבני המייסדים ומשפחותיהם.

בקבלת הפנים הוצב עץ "תפוזים" עם שמות המשפחות, הוקרטו סרטונים, והוצגה עוגת יום הולדת לכפר שמריהו שחוגג 75 שנים.

באירוע, שנערך באודיטוריום, עמנואל מאור סקר את התפתחות הכפר, נינים של בני מייסדים סיפרו את ההיסטוריה והמנחה יגאל רביד ערך פאנל עם נציגי התושבים על כפר שמריהו של אז והיום.

טקס קבלת תושבים חדשים - ט"ו בשבט

מסורת ארוכת שנים, להזמין בט"ו בשבט את התושבים החדשים, אשר בחרו לבנות את ביתם ביישוב ולהשתלב בקהילה, לקבלת פנים חגיגית, וכן להוקיר תודה למי, אשר תורמים מזמנם ומכישוריהם לקהילה.

במוצאי שבת 11.2.2012 נערך במרכז וייל האירוע ברוח 75 שנים לכפר שמריהו.

בפתח האירוע הוצגה תערוכת הצילומים של מאיר פרוינדליך, שהגיע לכפר בגיל שנה בשנת 1936 עם הוריו מרסין ומרגוט פרוינדליך ז"ל. ובמהלך השנים מצלם ומתעד את החיים בכפר.

צעדת הבנים ה-38 לזכר הבנים שנפלו

צעדת הבנים, שנערכת מזה שנה שניה בתקופת האביב, התקיימה ביום שבת 24.2.12.

נקודת היינוק מבית לוין לכיוון מזרח בשלושה מסלולים: 10 ק"מ, 6 ק"מ ו-3 ק"מ, דרך פסי הרכבת ושטחי הטבע היחידים והפורחים, מעבר בריאה היחוקה בתוך הכפר בין פרחי הבק, התורמוסים והרקפות עד נקודת הסיום במועדון הספורט, שבו נערכה פעילות לכל המשפחה והופרחו בלונים לזכרם של הנפלים.

הזמנה טריאתלון לילדים ה-11 ע"ש רותם תאודור שבת 5.5.12 במועדון הספורט בכפר שמריהו

מקצה תחרותי ומקצה עממי לילדים מגיל 8 הפנינג פתיחת עונת הקיץ של מועדון הספורט

הזמנה להצגה זכרונות פנטזיה איטלקית מאת פליני

2.6.12 - 6.6.12 | 20:00 בבית ראשונים

הזמנה פסטיבל המוסיקה 2.6.12 - 31.5.12 במרכז וייל ובבתי התושבים

קבוצת התאטרון של כפר-שמריהו מעלה את ההצגה **זכרונות - פנטזיה איטלקית** מאת פליני בעיבודו של יצחקי אהובה.

תמונות מחיי היום יום בעיירה איטלקית קטנה עם עליית הפאשיזם לשלטון, כרקע לסיפור אהבה בלתי אפשרי בין איש המפלגה הפאשיסטית לבין יפהפיית העיירה השואפת להוליווד.

עריכה וכתבייה: יוספה כהן - yosefa.cohen@kfar.info | צוות העלון: דור אלוני, אניק זבליק, עירית ויזר ויוספה כהן צילומים: מאיר פרוינדליך, אורלי פלד, אירית אתני. תמונות מתוך אוספים אישיים שנמצאים במאגר הממוחשב בבית ראשונים עיצוב: Touch | מ"ל המועצה המקומית כפר שמריהו, רח' קרן היסוד 18 כפר שמריהו 46910 | 09-9506699 | www.kfar-shemaryahu.muni.il | moatza@kfar.org.il | כפר שמריהו ב-f

בכפר

ארבעה דורות בכפר שמריהו - משפחת האזה

מאת יוספה כהן

קורט וליאור בערחת הירק

דור ראשון | 1974-1937

ביום שבת 1 באפריל 1937, כחודשיים לאחר עליית היטלר לשלטון, הוטל חרם על חנויות היהודים בגרמניה - "Kauft nicht bei Juden" (אל תקנו אצל היהודים) - כך נכתב בשלטים שניתלו בכל מקום דבר שגרם לכל התושבים הגרמנים להפסיק לקנות בחנויות בבעלות יהודית.

אדולף האזה, יהודי כבן 47, מהעיירה שטיינבק נאלץ למכור את חנות הכלבו המשפחתית ולעזוב את העיירה לעיר הגדולה ברלין. משפחת האזה הייתה המשפחה היהודית היחידה בשטיינבק.

בשנת 1935 אדולף הגיע לפלסטטינה על מנת לחפש למשפחתו מקום לבנות את ביתם, התלבט בין אבן יהודה לבין כפר שמריהו ושנה לאחר מכן, לאחר קבלת הסרטיפיקט, ביולי 1937 הגיעו ארצה אדולף, גרטה ושלושת בניהם, ירדו במסל חיפה נשאר בבית עולים ללילה ומשם נסעו באוטובוס עד כפר סבא. שם חיכתה להם עגלה שהסיעה אותם ואת מזוודותיהם לבית זמני בהרצליה ג'.

קורט (יצחק), ילד בן 14 זוכר שהוא ושני אחיו, הנס (חנן) ופטר (עזרא), ישבו בתוך עגלה על כל המזוודות, ההורים הלכו ברגל לצידי העגלה, עד שהגיעו לבית קטן בהרצליה ג', שם התארחו אצל מכר למשך כמה ימים. לאחר כשנה בה החליפו שתי דירות, התחילו לבנות על השטח, שקנה אב המשפחה בכפר שמריהו מחברת רסקו. אשר בנתה את בתי הכפר הראשונים, כפי שתוכננו ע"י שני אדריכלים: לוטה כהן ויואכים כהן, בית קטן עם שני חדרים, מטבח ושירותים. הריסים וציוד לא היו בשלב הראשון. בתחילה בנו לול עם ארבעה חדרים ולאחר כשנתיים הוסיפו רפת שאליה הגיעה הפרה הראשונה "אדומה". מדריכים מ"האגודה החקלאית" הגיעו מידי שבוע ולימדו לגדל ירקות ולטפל בעופות ובפחית.

החיים בכפר שמריהו היו מאוד צנועים, בכל הבתים עסקו בחקלאות ואחד עזר לשני בהתנדבות ובמסירות.

בבית ליון, שהוקם בשנת 1939, התנהלו חיי התרבות - הצגות וקונצרטים. שם גם למדו עברית אך כולם העדיפו לשמור על שפת האם - הגרמנית. האסיפות התנהלו בגרמנית, הפרוטוקולים מהשיבות נכתבו ונקראו בגרמנית וזו הייתה השפה המדוברת ברחוב. בית ליון שימש גם כבית כנסת עד לבניית בית הכנסת הנוכחי. גרטה נפטרה בת 78 ואדולף בן 87 במותו.

קורט כנסר (שני מימין)

דור שני | 1937 עד היום

קורט ואחיו נאלצו לעבוד כל היום במשק המשפחתי ולכן לא יכלו להמשיך את למודיהם. כשבגר קורט, התגייס לנוטרים ובמלחמת השחרור גויס לצבא ושרת עד גיל 24. אחיו הצעיר, פטר נורה ונהרג ליד הרפת המשפחתית כשניסה, יחד עם קורט, להבריח ערבים, שבאו בלילה לגנוב את הפרות.

החיים נמשכו, קורט החליט ללמוד את מקצוע הנגרות ועבד ב'נגריה של ויסבורן'. בשנה הראשונה קיבל שכר של חצי לירה לחודש, בשנה השנייה לירה לחודש ובשלישית שתי לירות... בזכות הידע שצבר בנה במשק המשפחתית רפתות ווללים גדולים וחזקים יותר.

מרים כהן הגיעה לארץ מגרמניה בשנת 1938 בגיל 4 וגרה עם משפחתה בתל אביב. אחרי שנה עברו להתגורר בבת-ים כי שם המגורים היו זולים יותר. כשפרצה מלחמת העצמאות והערבים ירו לתוך ביתם חזרו לתל אביב. בקיץ 1951 עבדה מרים בקייטנה של משפחת רובק בכפר שמריהו.

קיץ לאחר מכן פגשה את קורט כשהביא את העיתון אותו חלקו משפחת האזה ורובק. מרים וקורט נישאו בשנת 1953. הם המשיכו במפעל המשפחתי, גידלו ירקות, עופות ופרות. ארבע שנים אחרי החתונה החליפו את הארז עם הקרח במקרר ואת הפתילה בגז. הם הרחיבו את הבית וגידלו בו את ארבעת ילדיהם יורם, יאיר, אירית ורוקן בצניעות ובאהבה.

יאיר, אירית ורוקן בנו את ביתם באותה חלקה של קורט ומרים בכפר שמריהו עם בני משפחותיהם. ויורם עזב את הכפר ונסע ללימודים בארה"ב, התחתן והקים שם את משפחתו. הנס, האח הבוגר של קורט, שחוגג בימים אלו 90 שנים, גם כן נשאר לגור בכפר עם שני בניו, בני ועזרא, ובני משפחותיהם.

משפחת האזה

דור שלישי | 1955 עד היום

יורם, יאיר, אירית ורוקן נולדו וגדלו בכפר שמריהו. הגנן של "חדוה רות" היה בבית ליון, כל הילדים למדו ב"גן דבורה" והמשיכו כקבוצה לבית הספר, שמאז הקמתו היה משותף עם מושב רשפון. מנהל בית הספר היה אברהם מרכוס וצוות המורות הזכורות לטובה - הדסה תאומים, שושנה הורבט ושושנה כהן לימדו את רוב המקצועות בכיתה קטנה של כ-20 תלמידים.

יאיר מספר שבטקף כיתה ו' הייתה נהירה של הילדים ללמוד בחטיבות ביניים בעיר תל אביב (אליאנס, תיכון חדש וגמונסיה הרצליה) ובכפר נשאר רק שבעה תלמידים בכיתה. מלבד אירוע זה למדו בבית הספר בכפר שמריהו שמונה שנים ולאחר מכן עברו רוב התלמידים לבתי ספר תיכוניים בתל אביב.

יורם, יאיר ואירית מספרים על ילדות מיוחדת. לצד הלימודים וחיי החברה תמיד עבדו במשק. כשהיה צורך, בשעת לילה מאוחרת היו מעירים אותם כדי להכין משלוחי עופות ולהעמיס על המשאית שמובילה לשוק, ובבוקר - הולכים כרגיל ללמוד בביה"ס... בחופשות היו עובדים במשק... רק בשנת 1994 חוסל המשק ונסגר הלול האחרון של משפחת האזה!

תנועת הנער הצופים הייתה מרכז החיים החברתיים בכפר. מושיק תאומים היה ראש השבט, מחנות קיץ התקיימו בעוספייה וביער בן שמן. המדריכים הקפידו שהתניכים יביאו מצרכים רק מתוצרת הארץ ולא מיובאים, וכבר אז ההורים היו באים לבשל את הארוחות במחנה.

מעטים מאוד מחברי הילדות נשארו לגור בכפר שמריהו. בתהליך של שנים כפר שמריהו שינתה את אופייה מיישוב חקלאי לפרבר עירוני ומיישוב הומוגני ושיתופי ליישוב רב גוני השואף לשמור על אופי קהילתי.

דור רביעי | 1986 עד היום

לקורט ומרים 11 נכדים, תשעה מהם גדלו והתחנכו בכפר. אחד הנכדים, ליאור האזה בנם הבכור של רוקן וגולי, דור רביעי למייסדים, בן עשר, מתגורר עם אחיו עודד ואחותו נגה ליד הבית של סבא וסבתא בכפר שמריהו. הוא הקים ביחד עם סבא קורט, בן ה-89, ערוגות בגינה בהן הם מגדלים חסה, תפוח אדמה, גזר, צנונית וקולורבי. בבוקר, כשליאור לומד בבית הספר בכפר, סבא מרחיב ומטפח את השטח ואחיה"צ הם נפגשים ליד הערוגות, משקים ומטפלים ביחד בירקות והקשר ביניהם מאוד התהדק.

ליאור אוהב מאוד לגור בכפר שמריהו, במרחבים הפתוחים, בשדות מול הבית...הוא רוכב לבית הספר באופניו, משחק טניס במועדון הספורט, משתתף בחוגים שונים בבית וייל ופעיל בשבט הצופים.

ליאור גדל בתקופה שונה מזו שגדלו אביו וסבו. רוב המשקים בכפר שמריהו חוסלו, המקום שינה את אופיו, דור חדש מתחיל את חייו בכפר שמריהו... במשפחת האזה המורחבת חשוב מאוד לשמור על השורשים ועל אופי חיים צנוע ופשוט, כפי שחיו מאז הקמת הכפר לפני 75 שנים.

1. אדולף וגרטה האזה | 2. הלול של משק האזה | 3. הנס ופטר בשדה משפחת האזה
4. מרים וקורט האזה | 5. קורט מוביל תהלוכת שבועות | 6. משפחת האזה ליד ביתם

קורט מספר על אחיו פטר

"זה היה בשנת 1949, בתקופת מלחמת העצמאות, הייתי בחופשה מהצבא. ברפת הייתה המלטה ופטר יצא לחלוב את הפרה בלילה. הוא הגיע לרפת, ראה שהמגעול חתוך והבין שמישהו ניסה לפרוץ לרפת. הוא הלך להזעיק עזרה בתחנת הנוטרים, שם מסרו לו תת-מקלע 'סטן' ורימון יד. יחד איתי חזרנו לרפת.

שתי דמויות עמדו לפנינו ויחי על כל אחד מאיתנו כדור אחד. נפגענו. פטר נפל ונשאר על האדמה, אני נפלתי גם כן אבל מיד קמתי וניסיתי לירות בהם. לצערי הרובה לא פעל, רצתי אחריהם וזרקתי את רימון ההלם והם הסתלקו. הרעש העיר את השכנים.

חזרתי לפטר וראיתי שהוא פגוע בצוואר. לא היה דם אבל הוא היה ללא רוח חיים. לי היו כאבים חזקים, הגיעי אמבולנס אבל יותר מזה אני לא זוכר... הסתבר שגם אני נפגעתי - נכנס לי כדור, שעבר דרך הריאות ויצא מאחורי".

איך הצלחת לנדלג על המוות

מאת: חבר המשפחה - יוסף (יואכים) באום, חיפה

ובכן, כמו שאר הילדים בני גילי, הלכתי לביה"ס היסודי בעיר ברלין שבגרמניה. הימים, ערב מלחמת העולם השנייה, ימים מתוחים ליהודים והפחד והחשש מהבאות היה ממשי. היינו מצויים לעמוד את הטלאי הצהוב, לא יכולנו להסתובב בערבים וההתנכלויות אלינו הפכו לדבר שבשגרה.

אחד מחברי הטובים פטר, הודיע יום אחד שהוא עוזב את ביה"ס, את גרמניה ונסע עם משפחתו לפלסטטינה.

המצב בגרמניה החמיר, תנועת היהודים בגרמניה הגובלה ולעזוב את גרמניה היה כמעט בלתי אפשרי, מכיוון שהמדינות השונות הגבילו את כניסתן של המהגרים היהודיים אליהם.

ואז... קיבלתי מכתב מהוריו של פטר, אדולף וגרטה האזה, שהם מיוזמתם ומרצונם, השיגו עבורי, אישור כניסה לפלסטטינה (מידי המנדט הבריטי במסגרת הקצבות הגירה) והתחייבו להיות ערבים ואחראים עלי.

לי, כנער צעיר בן 14, הפרידה ממשפחתי הייתה קשה, אך ההכרה שזאת הדרך הנכונה לעבור את "התקופה הקשה" לא הותירה מקום לספקות. וכך עם מזוודה אחת, לא גדולה, נשלחתי לפלסטטינה, ברכבת ובאוויה ולאחר מסע לא קל, הגעתי לחיפה, משם לתל אביב. בה חיכיתי מספר ימים עד שאבא של פטר בא לאסוף אותי לביתם שבכפר שמריהו.

הימים ההם בכפר שמריהו, לא דומים ולא מזכירים את הישוב של ימינו. מקום לשכן אותי היה בקושי, באמצע החדר, שכבר הכיל 3 ילדים - האח הבכור הנס, האח קורט ופטר ולא נותר מקום מימין או משמאל. המשק של משפחת האזה היה בתחילת דרכו, הפרנסה נמצאה בדוחק ולהאכיל ילד נוסף היה כמובן, על חשבונם של האחרים.

בגרמניה נשארו הורי, אחי, אחיותי וקרובים רבים אחרים, שכולם נשלחו למחנות ההשמדה ולא חזרו מהם. אדולף וגרטה האזה נפטרו בשיבה טובה, פטר חברי, נרצח ע"י שוודים ערבים, שבאו לגנוב מהרפת המשפחתית והוא בן 23 שנה. הנס וקורט חיים עם משפחותיהם הענפות רובן בכפר שמריהו.

למה החליטו להזמין דווקא אותי? איני יודע, בשבילי זהו סיפור גדול על אנשים גדולים, אנשים טובים, שבמעשיהם הטובים ובאומץ ליבם ובנדיבות ליבם, הצילו אותי מזוועות השואה ותרמו להקמת בית בישראל.

סיפור של רחוב

רחוב הורדים

מאת **אניק זבליק**

בשנת 2004, עברתי עם משפחתי להתגורר ברחוב הורדים. התוודעתי לרחוב מקסיים במלוא מובן המילה. רחוב יפהפה, בעל חזות איחופאית ומערכת יחסים הרמונית ומופלאה בין שכניו. אוכלוסיה מגוונת, זה לזד זה, זוגות צעירים עם ילדים קטנים ו"זוגות צעירים" ותיקים, אשר הגיעו לכאן בשנות ה-60, חלקם כבר חובקים נינים.
בחרתי להתרכז בבוגרי הרחוב, הם אלו שנותנים את הטון והגוון המיוחד מהיום הראשון בו התיישבו ברחוב, הם המגלמים את הישראליות, שקמה נון התופת, הישראליות, ששרדה את קשיי החיים והקיום בראשית המדינה, הישראליות אשר שילמה בדם בניה כדי שתוסף ותתקיים.

זהו סיפורו של רחוב קטן, בן חמישים, המוגש כאן באהבה ליישוב קטן, במלאת לו שבעים וחמש שנים, אשר פעם חלם, תכנן והקים "שיכון לזוגות צעירים".

מתוך דירייו הותיקים של הרחוב בחרתי להביא את סיפוריהן של ארבע נשים מופלאות, כולן דוירות הרחוב מראשיתו. לכולן, סיפור מרתק המגלם את סיפורו של הכפר וסיפורה של המדינה: **אריאלה כהן**, התינוקת הראשונה של הכפר; **קלרה סלעי**, אשר הגיעה לרחוב הורדים לאחר ששרדה את התופת באושוויץ; **קלרה נתב** (לבית הורבט), אשר הגיעה לרחוב הורדים לאחר ששרדה את השואה במקומות מסתור שונים בהונגריה; **לייה ביצ'ר**, אשר הגיעה כילדה קטנה עם הוריה ואחיה לאחד הבתים הראשונים ברחוב, וב-67 שכלה את רוני אחיה.

אריאלה כהן

נולדה ב- 18.08.1937, בת בכורה להוריה. כשנולדתי הורי עדיין התגוררו בהרצליה ב', מול ביה"ס ברנדיס ומשם באו יום יום לכפר שמריהו על מנת לבנות את ביתנו. כשאמי נתקפה ביצירי לידה, לקחו אותה לביה"ח בילינסון בשני אוטובוסים- להרצליה ומשם באוטובוס מנסף לבילינסון, פתח תקווה.

אמי היקית המתינה על מיסטה בבית החולים ובינתיים שכנתה לחדר סבלה מצירים מתקדמים יותר, אמי לא התבלבלה וירדה מהמיטה לילד את שכנתה אח"כ היא חזרה למיטתה וילדה אותי. כששבה איתי הביתה הכל היה חוכן הודות לשכנתה גברת פרידמן (אמא של עדנה בנימיני וחתי אפלברג), שדאגה להכלל באותם ימים השכנות סייעו אחת לשנייה מאוד.

כל ילדותי וחיי עברו עלי בכפר שמריהו כילדה ונערה ברחוב הזורע ואח"כ כרעיה, כאם וכסבתא ברחוב הורדים. כתינוקות היינו בבית עם סבתא. מרבית המשפחות החדשות הגיעו עם ההורים והסבים להתיישבות. לגן הלכנו בגיל 3 - 4. הגן שלנו היה בבית לזין, בקומת הקרקע. איתי בגן היו ששנה קורף, גדי פלווילי, ראובן דראיה, אורי ברנהיים, זאב מינצנשיימר, בני גוטמן, דני בייט ועוד. לא כולם היו בדיוק בני אותו גיל אבל בשלב זה כולנו היינו יחד בגן.

לביה"ס היסודי, צעדנו יום יום ברגל- שמש, גשם וברד- אף פעם לא היסיעו אותנו. היינו מסתדרים בשורה כל הילדים ביציאה מן הכפר ליד המקום, שהיום "קפה-קפה". לשומר שאני צריכה לעלות לעליית הגג היכן שעשינו כביסה כדי לקחת דבר מה לארוזה. גרביים לבנות, ילקוט על הגב לבושים יפה לביה"ס, ללא ליווי מבוהג, ללא כביש סילה דרך אבנים. בדרך לשם הלכנו יפה ובחזרה כבר היה בלגן - כל פעם אחד הבנים פרחי מחפש למי להרביץ והבנות היו חוטפות... בעונת הפריחה היינו מתעכבים וקוטפים פרחי בה, שעדיין לא היו ממוגנים וגם עשינו קטיפף של עצי דומים. תמיד איחרתי לשוב הביתה מכל ההרפתקאות וזה גרם לבלגן. אצל הייקים אוכלים באחת פונקט ומי שמאחר חוטף בוטסיק. זה היה התפקיד של אבא. אחרי השלפץ שטונדע והכנת השיעורים, היינו

צריכים לעזור במשק. לא היה הרבה זמן להיפגש עם חברים. היינו הולכים לנוער העובד-רות אלסר הייתה המדריכה שלנו. הסניף היה מול בית לזין איפה שהיום בית עליזה. יצאנו למחנות קיץ באזור הכרמל.

לתיכון הלכתי לבית הספר החקלאי עיינות בדרך לרחובות. לא חושבת שעוד ילדים מהמתחזר הצטרפו אלי היתר הלכו לתיכונים בתל-אביב או לביה"ס חקלאי בנהלל. לא סיימתי את עיינות ועזבתי באמצע שביעית. לא אהבתי ללמוד מקצועות ריאלים. חזרתי הביתה ונסעתי לשוויצריה, הייתה לי משפחה גשרה באזור האלפים. הם אירחו אותי ושלוו אותי להשתלם בקורס למספלות בילדים ותינוקות. אחר כך עבדתי שם, בבית תינוקות לתינוקות חולים ונטושים. חזרתי לארץ והתגייסתי. שירתתי חלק מהזמן בחיל הקשר וחלק מהזמן הייתי מטפלת בקיבוץ חניתה ובשער הגולן. במבצע קדש שירתתי כטלפוניסטית באזור רחובות. אחרי שהשתחררתי, עבדתי קצת במוסד לילדים של יצ"ו בת"א.

את איבן כהן, לימים בעלי, הכרתי כשהגיע לארץ. הייתי בת 12 והוא עבד אצל אבי בחקלאות. התקרבו ונהיינו חברים וקצת לפני גיל 20 נישאנו. החתונה נערכה בבית לזין וכל הכפר בא לברך. תמיד עבדתי בטיפול בילדים כסיעת בגנים וכמספלת אצל משפחות. בראשית גרנו אצל ההורים ואחר כך עברנו לשיכון זוגות צעירים ברחוב הורדים שם אני גרה עד היום, שם נולדו וגדלו ילדי. מאז ועד היום משפחת סלעי היו שכננו. האווירה בשכונה הייתה נהדרת, גידלנו ילדים והגגנו שמחות יחד.

קלרה סלעי

נולדתי ב-6 לינואר 1922, ביוגוסלביה בזמן המלכות של המלך אלכסנדר שנרצח במרסיי. כפר הולדתי נקרא 'מול' והוא נמצא בצפון יוגוסלביה. הייתה לי ילדות טובה מאד, היינו חמישה אחים. אבי נפטר מהתקף לב כשהייתי בת שמונה, אבל האחים הגדולים המשיכו את העסק - היו לנו שלושה אטליזים ובית מטבחים משלנו. אני הייתי הכי צעירה. גדלתי עם אומנת מוינה כדי ללמוד גרמנית. כאשר התחלתי את לימודי הבגרות נאלצתי לקטוע אותם בשל חוקי הגזע שנחקקו ב-1938 ה"גומרוס קלרוזיס". ידיד רופא המשפחה, ראה שאני מזדככת בשל הפסקת הלימודים וקרא לי לעבוד איתו בעבודות מזכירות וכאסיסטנטית במרפאת שיניים (הוא היה גם רופא כללי וגם רופא שיניים). וכך למרות שכבר השתלמתי קודם בלימודי תפירה, התחלתי לעבוד כאסיסטנטית לרופא שיניים וכמזכירה רפואית. ב-1 1941 ההונגרים שיתופו פעולה עם הנאצים כבשו את סרביה וב-27.04.1944 לקחו את כל היהודים הונטרים (את הגברים לקחו כבר ב-42), אפשרו לנו לארוז תרמיל ומאותו רגע הציבו שמירה בתוך הבית.

הטבעת של אמא: כשבאו לפנות אותנו, אמא הסירה את טבעותיה ונתנה לי אותן. בבית הוצב כאמור שומר שהשיגה על אריוותיו. הבנתי שאני צריכה להחביא הטבעות אז אמרתי לשומר שאני צריכה לעלות לעליית הגג היכן שעשינו כביסה כדי לקחת דבר מה לארוזה. בעליית הגג, בין שתי קורות עץ הסמנתי את הטבעות. כשפנים אותנו בקרנות של הבמות ולקחו אותנו להונגריה ברכבות. הגענו לעיר 'סגד' - לגטו. בגטו היינו כל הכפר ביחד בתנאים מאד לא נוחים, משם לאחר חודש פינו אותנו לגטו 'כבייה' שהיה גדול יותר (היינו אלפים). תנאים היו תת אנושיים. היינו שם עד 01.06 ואז החל הגירוש לאושוויץ. הגעתי לאושוויץ עם אמא, את אחותי ובתה לקחו גלושה ימים קודם ויותר לא נפגשנו.

הגעתי לאושוויץ בראשית יוני ומייד ד"ר מנגלה הפריד אותי מאמא ולא ראיתי אותה יותר. הייתי באושוויץ במחנה 'בירקנאו' בבלוק 23, היינו 1,200 נשים בכל בלוק ממש תת אנושי ללא לבנים נקיים ומקלחת במשך שנים עשר חודשים. כעבור שלושה חודשים ואחרי סלקציות, שערך ד"ר מנגלה עצמו, לקחו אותי למחנה 'שטוטהוף' - לא רחוק מהים הבלטי. מחנה יותר קטן שם חיכינו לעבודה. הפרנו תעלות נגד טנקים מסביב לעיר גדולה בפולניה, 'בידגוץ' של היום (אז 'ברומברג'), כשהגענו, נשות העיר יצאו לרחוב וזרקו לנו לחם טרי. עבדנו ביער והיה לנו מחנה בו קיבלנו ארוחה חמה כל יום. השומרים עלינו היו ליטווקים, אס-אס אכזריים - מי שלא עמד בקצב ירו בו.

ב-20 לינואר 1945 כשהצבא התקרב נסוגנו מן המחנה פנימה כמגן אנושי לצבא מפני הפלישה מרסיה. היינו חצי מטר בשלג והלכנו 3 - 4 ימים ללא אוכל. אני וחמש חברות ברחנו ליד העיר 'טרוון'. נכנסנו למשק בו ביקשנו ללון, בעלת הבית נתנה לנו תה וגרסה אותנו, אבל בנה בן ה-18 שהיה חלק מן המחתרת החביא אותנו בבית, שננטש ע"י הגרמנים. הסתתרנו שם כמה ימים עד לשחרור ע"י הצבא הרוסי. קיבלנו מהרסים אוכל ודאגו שנגיע למרכז איסוף של כל השבויים מאירופה ב'בידגוש'. הלכנו לחלק היוגוסלבי של המחנה היכן שהיו הרבה שבויים משוחררים. הקצינים לקחו את הפרטים שלנו, ונתנו לנו להתרחץ לאחר שנים עשר חודשים. קיבלנו אוכל טוב. זה היה בפברואר 45 ובמרץ-אפריל הגיעה משלחת של טיסו לקחת את השבויים הביתה, היינו 80 קרונות. הגענו לקרפטים תחת ליווי של מטוסים רוסיים שלווו את הרכבת. נסענו דרך הונגריה רומניה עד ל'וורשץ', שם קיבלו אותנו יפה עם יין ולחם. אח"כ נכנסנו להסגר בריאות למשך יומיים.

באחד הימים, כשהלכתי ברחוב, עבר מולנו כומר ושאל מנין אנחנו כשאמרתי לו את שם הכפר שלי הוא סיפר שאחותו גם משם ושהיא הייתה מורה, מדובר היה במורה שלי! באותו אחר צהרים היא באה לבקרני כשבפיה הבשורה המשמחת שאחי הבכור שב הביתה. נסעתי הביתה ברכבת. אחי חיכה לי בתחנה. המפגש בינינו היה מאד מרגש וכל מי שהיה בתחנה לא יכול היה שלא להזיל דמעה. בבית ההורים בעליית הגג, במחבוא מצאתי את הטבעות של אמא אותן אני עונדת עד היום. מצאתי גם אלבום תמונות ומסמכים.

את בעלי הכרתי בילדות - בתקופת המלחמה הוא היה עם הפרטיזנים. הוא השתחרר ב-1946, חזר לכפר והתחתן ב-1947. בדצמבר 1948 עלינו לארץ. היינו 4000 עולים בעלייה אחת (יחד איתי היה טומי לפיד ושכנתי קלרה נתב). ב-25 לדצמבר 1948 הגענו לחיפה ומייד הוציאו אותנו מהנמל, שהיה תחת הפגזות. תחילה ישבנו בבית העולים בבאר יעקב במשך חודש לאחריו התפזרנו לפי הצבה של הסוכנות. באנו 34 משפחות ביניהן משפחתה של קלרה נתב (הורבט) למושב רשפון. יושבנו בפאתי המושב וזה היה מסוכן מאד כי היו תקיפות של פדאיונים. ב-1949 ילדתי את בני יהודה, שהיה התינוק הראשון של ההתיישבות היוגוסלבית. היינו חברים במושב עד שמכרנו את המשק ב-1961 ורכשנו את ביתנו ברחוב הורדים בשכנות לאיבן ואריאלה כהן ודוד רוניקוב. חברתי קלרה נתב הגיעה חודשיים לפנינו. זה נקרא אז שיכון הפראגרסיביים. היו פה חיי שכנות נהדרים והרחוב היה כמו משפחה - היינו חוגגים חגים, הייתה הרמוניה יחסי שכנות נהדרים.

אחי הבכור ביקר אותנו כמה פעמים ואהב לבוא בחורף.

קלרה נתב

ילדת יוגוסלביה 1934. נולדתי בעיירה שנקראה 'סטרבייצ'ה' שם גרנו עד שנת 38. אז, אבי שהיה בעל עסק לתבואה, מבוטס מוכר, החליט צוק העייתים לעבור לעיר בה לא הכירוהו ע"ם לשרוד בחסות האגנונימיות. בשנת 42

היה פוגרום ואנחנו נותרו יהודים יחידים בעיר בזכות אימי, שהייתה הונגריה אמיתית במראה, ברהיטות שפתה וכן משום ששם משפחתנו היה הונגרי מובהק. אמא פתחה את הדלת והסעתה את החילים לחשוב שאיננו יהודים. אבל פחדנו מהשכנים הגרמנים שלנו ולכן עברנו דירה. אני עברתי לפנימייה בבודפשט והורי נדדו ממלון למלון וממשפחה למשפחה. ב-19 למרץ 1944 כשהגרמנים נכנסו, עלו הורי ואחי לרכבת לילה לבודפשט ומשם אבי, שבחר לצאת היכן שלא היה תור, נפתס ונשלח לאושוויץ. אחי ואמי נלקחו למעצר. אימי בתושייתה הצטרפה למתקן הכליאה של ההונגרים "המיוחסים" ולאחר מכן הצליחה להשתחרר. אני לא ידעתי מה קורה כי הייתי בפנימייה. אימי ניסתה לשחד פקיד בכלא שיעביר לי דברים לפנימייה. הוא שמר את הכסף אצלו.. לאחר שהשתחררו אימי ואחי ממתקן הכליאה עברו "לבית יהודי" בבודפשט- שם ריכזו את היהודים ועל הדלת היה מגן דוד צהוב. אימי פרנסה את משפחתה בתמורה למגורים אצל דודתה. הצטרפתי גם אני כיוון שלא יכולנו עוד למסן את הפנימייה. כל לילה באו לקחת נשים למחנות אבל אמי, שהייתה בעלת ספפורט יוגוסלבי, ניצלה בזכותו כיוון שהחיליים לא ידעו לפרשו. בהמשך התחיל הסיפור של קסטנו. אמא שלי החליטה לעבור לישראל באמצעות ארגונו של קסטנו. הוא לקח ממנה תענה קראט ילומים כתשלום להעלתנו ארצה ואולם, הוא הפקירנו מאחור. הוא דאג רק למקורביו ולקרובי משפחתו.

עברנו לבתי ולנברג, בזכות הפספורטים הקולקטיביים שקיבלנו מהארגון של קסטנר, שם היינו כחמישים איש בדירה (יחד עם יואל ברנד). משם אחרי כמה ימים הוציאו אותנו יזרו בנו שורות שורות על הדנובה. שתי שורות לפנינו הפטיקו. סתם...

הייתי בת עשר כשבאו לאסוף אותי ואת אחי למקלט של הצלב האדום. אמי קנתה ניירת של נוצרייה ובאו לקחת אותנו ל'בודה' לבית קיץ של החברה של הדודה, אשר מכרה את הניירות. בבית למטה היה מטה של הנאצים. ואחי הצעיר רצה לומר את האמת על היהדות נלקח חזרה לאמא לפשט ואני נותרתי בבית לבד, בת עשר עם ניירות של נוצרייה. הרוסים נכנסו, פתחו את חנויות המזון ואני והשכן בזנו סחורה ולא היינו רעבים.

כפברואר החלטתי לחפש את אמא הלכתי לבד מהבוקר עד הערב. היה רק גשר אחד ועליתי עם עוד אישה על משאית רוסית, הרוסים הורידו את כל האזרחים רק עלי הגן מישהו שלא ארד לבד. הגעתי לבית בו אמא שלי הסתתרה ויליתי שאמא עזבה חודש קודם בשל הערב. חזרתי לבית בבודה עד שאמא שלי חזרה לחפש אותי. בסוף מאי 45 חזרנו לסרביה וחזרתי ללמוד בבית ספר מקומי.

ב-1948 הגעתי עם קלרה סלעי לחופי הארץ. בראשית, היינו יחד בבאר יעקב משם הלכתי ברגל לנס ציונה ורחובות לעבוד בפרדס. אחרי 3 - 4 חודשים שבמהלכם נוצרה "קבוצה", אליה אמא שלי התקבלה (די נדיר לאלמנה עם 2 ילדים). קרובים מאמריקה שלחו מכתב המלצה מאבא הלל סילבר ואמא שלי עשתה בו שימוש ע"מ להתקבל לקבוצת רשפון. אחרי 10 שנים ברשפון, במהלכן בגרתי, נישאתי והולדתי את ילדותי, עברתי לגור אצל חמותי ברחוב הנרקיסים בכפר שמריהו. מכרנו את המשק שלנו ורכשנו את הבית ברחוב הורדים, אליו נכנסנו ראשונים ב-1960 עוד לפני שהיה חשמל כדי לסייע בפרנסה למדתי ספרות ועבדתי 5 שנים במספרת ברמן בכפר ואח"כ בבית. בעלי עבד במשרות שונות במשרד החקלאות ובמנהלת החולת ובשנת 1978 הקים חברה משלו לייעוץ חקלאי בכל העולם, בזכותה ראינו עולם ונהנה עד מאד. לרגע לא התבוגעתי לחיים הקשים ברשפון.

ברחוב הורדים היה נפלא כמעט כולנו היינו בני אותו גיל והילדים כולם היו חברים, את הילדים גידלנו ביחד, הייתה ממש שכונה.

לייה ביצ'ר

4

לרחוב הורדים הגענו מירושלים ב-1960 - אבא, אמא ושלושה ילדים. הייתי ילדה קטנה

בגן דבורה ואחר כך בבית הספר בכפר. רוני, אחי ונורית אחותי היו כבר גדולים והלנו לבית

הספר בכפר. לאט לאט הרחוב התמלא בשכנים עם ילדים והיה כיף לא נורמאלי. לבית הספר

היינו נוסעים עם משמשן דוברצ'נסקי, לפעמים הלכנו ברגל או רכבנו כולנו באופנים. היינו ממש

כנופית ילדים. לתיכון נסעו לתל-אביב בשל

מחלוקת עם עיריית הרצליה. פעם בשבוע נסענו להרצליה בקו 29, כל החבורה לסרט, פלאפל.. בקיץ בילינו בבריקת הכפר.

כשהייתי בכיתה ה'-ו' מיד לאחר מלחמת ששת הימים, אחי, רוני, שהיה חייל בהנדסה קרבית נהרג בתאונה מבצעית כאשר מחסן תחמושת לידו עמד - התפוצץ. מאותו רגע חיינו השתנו. פתאום היה קשה לשמוח. באו להודיע לנו ב-06:00 בבוקר. תחילה הודיעו ללד"ר ש"ר (השכן מקופ"ח "מכבי") והוא נכנס אלינו עם אנשי קצין העיר.

ברחוב הורדים גדלו שתי חבורות "הגדולים" לה השתייכו אחי רוני, אחותי נורית, נחום רוסן, אמנון אופנהיימר, דרוזן פישר (גודר) ועוד, והחבורה שלי "הקטנים" יחד עם יונה רוניקוב. לביאה פישר, אילן רובין, בויץ' פייטן, גדי מאור, דרוזן סגל, קרני הוכשטר ועוד- "חבורת דרום הכפר".

לצערי, זה לא היה הביקור הראשון של קצין העיר ברחוב הקטן והאינטימי שלנו, כמה חודשים קודם לכן, נפל נחום רוסן, שהיה גם חבר "בחבורת הגדולים" וגם קרוב משפחה רחוק וחיי החבורות, הגדולים והקטנים לא חזרו להיות כשהיו.

אחרי הצבא המשכתי להתגורר עם ההורים לסירוגין עד שעזבתי להרצליה. לאחר פטירתה של אימי שבתי להתגורר בבית הורי ולימים הקמתי בו משפחה. היום אני סוגרת מעגל ומגדלת בו את בני אביב, אשר בקיץ יעלה לתורה בבית הכנסת "היכל הבנים" הקרני של שם אים, נחום ויורם פורטנוב - הבנים שנפלו סביב מלחמת ששת הימים (כמו גם שבטני נ"ר הקרוי על שמם).

ברחוב הורדים מתגוררים רבים מן הדיירים המקוריים אשר ילדיהם גדלו עימי והיום נהנים לראותני מגדלת את בני בבית הורי. זה היופי של הרחוב ובעצם של הכפר כולו מצד אחד מתחדש ומן הצד השני שומר ומשמר את הקיים.

- ↑ אריאלה כהן ומשפחתה | 2. קלרה סלעי, ערב המלחמה | 3. קלרה נתב (מיסיק) עם משפחתה בחצר הבית
- ↑ לייה ביצ'ר (בלבן) עם הוריה ואחיה

רחוב הורדים

הקמת שבט הצופים בכפר שמריהו סיפורו של מושיק תאומים

מאת **אניק זבליק**

שמור הצופים ביום החינוך

הגעתי עם משפחתי לכפר שמריהו ב-1952, במסגרת יוזמה של בן גוריון לפיה אנשים העובדים בעיר, יטפחו משקים ויעסקו בחקלאות בשעותיהם הפנויות. כלומר יתרומו למדינה ולמשק פעמיים: פעם אחת במסגרות המקצועיות שלהם (אבא שלי היה מדען) ויטעו כל יום לעיר לעבודתם ובמקביל יטפחו משקי עזר בפריפריה החקלאית. בתמורה לעזיבת העיר קיבלו משק עזר. תנאי המחייה היו קשים ולכל בית הייתה עששית נפט אחת.

את השטח ליד הבית עיבדו כמקשת אבטיחים, אני אך בעיקר אחי סיינע רבות להורים בעבודת המשק.

הייתי בכיתה ג' וכבר בעל תפיסה מעמדית מפותחת ולכן בחרתי ללכת לבית החינוך לילדי עובדים בנף ים. תושבת הכפר, שולמית אלוני הייתה מורתי. מרבית ילדי כפר שמריהו הלכו ללמוד בבית הספר ברנדיס. בתיכון למדתי "בתיכון חדש", שמבחינתי המשך את אותה תפיסה מעמדית.

כיוון שבשנים הראשונות המשק גדל את מיטב כספיו, על מנת להתפרנס, אמא שלי שהייתה אשת חינוך, הפעילה קייטנה בביתנו, ואנו, הילדים, היינו מפנים את חדרים לטובת הקייטנים, מסייעים ומדריכים בקייטנה.

תנועת הנוער שלנו הייתה הנוער העובד ומדריכי סניף כפר שמריהו היו בין השאר עדנה פרידמן (היום בנימיני) ודב ינאי (דובש) מנף ים. לימים התמזג הסניף שלנו עם נוף ים. בהמשך היו ניסיונות לשלב את מכבי בכפר אך זה לא נמשך זמן רב.

הפעילות הספורטיבית בכפר הייתה בתחום הכדוריד, בה אחי לקח חלק פעיל. במסגרת מכבי כפר שמריהו ששיחקה במגרש, שהוקם בסמוך לבית סניור. שרתתי בגולני וכשהשתחררתי, ב-1965, "נקראתי לדגל" על ידי שני הורים: חנה הורן ובנץ פרידן, אשר היו מוטרדים מכך שלבני הנוער לא הייתה מסגרת חברתית מובנית. הם יצרו קשר עם הנהגת הצופים, ופנו אלי בשל הנסיון, שצברתי כמארגן הילדים בקייטנה של הורי.

מכיוון שהתחלתי ללמוד פסיכולוגיה, חשבתי שהקמת שבט וחניכה של ילדים תהווה "מעבדה" ללימודים ולקחתי על עצמי את המשימה. היו לי מספר תנאים - לא רציתי שהפעילות תפגע בארוחות יום שישי המשפחתיות של החניכים ובטיולי השבת של המשפחות ולכן הפעילות מראשיתה התקיימה בימי שישי אחרי הצהריים ולשכבות הבוגרות לאחר ארוחות יום השישי כאלטרנטיבה למסיבות.

לתנועת הצופים היו מגבלות נוספות - אסרו ריקודים סלונים ולבנות היה אסור ללבוש גרבי ניילון. הצלחנו להסיר את המכשולים הללו תוך כוונה להנגיש את הצופים ליותר בני נוער ולהסיר את המכשולים החיצוניים, אשר עלולים להרחיק ילדים. וכך בימי שישי אחה"צ ובערב (גם עם ריקודים סלונים וגרבינונים) יצא שבט צופי כפר שמריהו לפעילותו. למעשה, הצלחנו לייצר שבט "אחר", נון קונפורמיסט, אמנם לא ידעתי "קשרים צופיים" אבל הקפדנו על הזכות להכתיב ערכים סוציאליים שהיו מוטמעים בנו.

בתנועת הצופים מצאתי פתיחות ונוכחות לקבל אותנו כפי שאנחנו ובתנאים שהוכתבו מהשטח דבר שלא היה מובן מאליו עד אז. מגבלה נוספת הייתה המחויבות, שלא לקחת ילדים מרשפון, אשר ביקשו לשמור על הצביון החקלאי, במסגרת תנועת בני המושבים.

שבט ני"ר בשבילי

מאת **יסמין תאודור, מרכזת שבט ני"ר 2012**

הסיפור שלי עם שבט ני"ר מתחיל ב-1999 (שפתאום נשמע לי רחוק), בהיותי חניכה בכיתה ד'. אמנם מעט קשה להיזכר בשנים הללו, אבל הצופים בהחלט זכורים לי כתוספת צבע משמעותית לחיים: פעולות כל יום שישי, מדריכים שגדולים ממני ב-4 - 6 שנים אך דבריהם עבורי דברי אלהים חיים, מסדרים עם שירים, דגלים ומורל גבוה, הרגשת שייכות למסגרת גדולה וערכית ובעיקר - הסוּן כיף וחברים.

אח"כ מגיעות שנות החטיבה, ואיתן כמוסן גם נשירה טבעית של חברי שכבה, שלא מצאו עצמם במסגרת זו. מה גם שבכיתה ח', השכבה שלי בכפר התפצלה לבתי ספר שונים באזור והצופים הרגישו כמו איזה גרעין חזק שבזכותו נשארו יחד.

טיולי "ים אל ים" המסורתיים, טקס הבטחה בכיתה ח', שנה של חוויות וגיבוש אדיר ואז השיא - שנת ט' - שנת קורס ההדרכה. שם אפשר לומר שהתבגרתי, למדתי, פתחתי את האופקים ובניתי שאיפות. מדברים על הדרכה, על אחריות, מעורבות חברתית ועוד - דברים שלא יצא לי לגעת בהם בשום מסגרת אחרת, מן תחושה כזו של הכרת תודה שנפל בחלקי להיות חלק מדבר כזה.

סוף ט' - כניסה לשכב"ג, טקס שכולנו חצינו דמעה בו מרב התרגשות ומהרגע הזה - משפחה ענקית שמלווה אותי עד היום הזה - שכב"ג ני"ר.

שכב"ג (שכבה בוגרת), אשר מורכבת משכבות י"ב, כולם נושאים בתפקידים מובילים בשבט, ומהווים תא חברתי אדיר: החבריות שנוצרות שם מבוססות על חוויות ואתגרים משותפים, עליות ומורדות, קשרים שאין שני להם. אלו לצד התפקידים שמילאתי בשלושת השנים הנה (מדריכת כיתה ד', י"ר המחסן, מרכזת צעירה), כל תפקיד מילא אותי בהרגשת כוח גדולה ואיתה אחריות גדולה, חיוניות, והכי חשוב מאלו - הרגשת מסוגלות יוצאת דופן. החל מבניית פעולה והעברתה, כתיבת תיקי הדרכה, דרך הגשת

יסמין תאודור מסבירה לחברי ועדת פרס החינוך על שבט ני"ר

תיק מבנה (בהיותי יו"ר שער במחנה קיץ) לזכיית השבט במקום ראשון בו, ועד לאחריות שלמה בהוצאה לפועל של טקס או אש או כל מפעל אחר. התחושה הזאת של "מה שארצה לעשות אוכל", אותה מסוגלות, בהחלט עיצבה לי חלק רחב מהאישיות. אלו לצד מיומנויות שרכשתי בצופים בשנים האלו: ניהול זמן, סדר וארגון, ניהול צוות, חשיבה לטווח ארוך, עבודת צוות, מקצועיות וחתימה למצוינות.

אם אוכל לסכם זאת בדיעבד, אז כשהגעתי לשירות הצבאי - כל שנותר לי זה לספר על החוויה בכל ראיון לתפקיד וכבר היה ברור ליובש מולי על איזה חומר אנשי מדובר - ילדי הצופים.

כשנפרדתי מהשבט בכיתה י"ב, אירוע לא פשוט כשלעצמו, חשבתי על אפשרות שאחזור לרכז את השבט בעתיד. דמות המרכז הבוגר בשנותיי שם שהייתה לי מושא להערצה תרמה רבות למחשבה זו. עם השנים, ובתוך הלחץ בצבא, בהיותי בתפקיד מצביי בחיל האוויר לאחר תקופה כמפקדת קורס, הצופים הלכו והתרחקו ממני. אין מה לעשות - אש וטיול אביבי במתל נראו לי פחות חשובים. אבל לקראת השחרור הבנתי - הטקס הזה, או הטיול ההוא, או מחנה הקיץ - כל אלו הם בדיוק ההכנה לאותם "חיים אמיתיים", מעין אפשרות להתנסות בקשת הזו של המצבים, רק יותר בקטן, בגיל צעיר - מעין "סימולטור". לילד בן 16 שנתחוו אחריות כלשהי, אין ספק שיש הודמנות טובה יותר להצעים עצמו בתחומים רבים לקראת היותו אדם בוגר. לא היה פשוט במסגרת ה"מרוץ" של הסביבה בה אני חיה להחליט לעצור ולדחות את הלימודים וההישגיות. אבל ההבנה הזאת, היא שגרמה לי לרצות לחזור לשבט ני"ר, להחזיר מעט ממה שקיבלתי ולתת גם "על הדרך" קצת מהאני מאמין שלי לקהילה בה גדלתי ולחבר'ה הצעירים.

יסמין לשמאל: יהודית בורלא, רטיה מן, עמי שוחט, משה תאומים, עמרים אליאסף, 2 חניכים, דורון קלאוזנר

חינוך וקשרי קהילה

מארחים את ילדי בית ספר "ברנדיס"

מאת יוספה כהן, רכזת קשרי קהילה

תכנית "הקשר הרב דורי"

תלמידי מועצת התלמידים עם משתתפי תכנית "הקשר הרב דורי"

בפגישה הראשונה הילדים קיבלו את פנינו בהתרגשות גדולה, הם הכינו שולחן ובו המאכלים האהובים עליהם. לאחר ששיחקו כמה משחקי היכרות וכל ילד סיפר על המאכל שהביא, ישבנו ביחד, שוחחנו ואכלנו מהמטעמים.

בפגישה השנייה, שנערכה בחדר המחשבים בבית הספר, התלמידים ערכו לנו שאלון במחשב בנושא המאכל האהוב עלינו. מכיוון שרובנו יוצאי משפחות יקיות העניין היה מאוד אתגרי עבורנו. אני בחרתי מוס שוקולד. מהתשובות הילדים הכינו מצגות לתפארת.

בפגישה השלישית נפגשנו במגרש המשחקים, שם חגגנו אנו החברה, שחקנו 5 אבנים, 3 סקלות, חבל, גומי, אולר, קלס, סבתא טורגת, 7, דג מלוח, הוללה הופ, לימבו. לימדנו את הילדים איך משחקים ופתאום הרגשנו שוב כמו תלמידים בביה"ס.

בפגישה הרביעית, כל אחד מאיתנו התבקש להביא חפץ מילדותו, אתי לזר הביאה תמונה וספר זיכרונות, דני הביא מטחנת קפה ומאזנים, שלומית הביאה תמונה מצליחת הכנרת, דודו הביאה ספר זכרונות, לאה הביאה משקל לביצים ואני הבאתי את הספר "מקס ומוריצ" סיפרנו לילדים על החפץ, איך הוא מתחבר לעבר שלנו ומה המשמעות שלו לגבינו. היו אלו מפגשים מרתקים המשאירים טעם לעוד, פתאום הרגשנו שגם לנו יש היסטוריה לספר! סכינים לפרויקט שנערך השנה ייסעו ביחד התלמידים והמבוגרים לסייר במוזיאון בית התפוצות.

תכנית "הקשר הרב דורי" הינה תכנית ערכית חינוכית הבונה גשר ערכי בין דורי, ומחזקת את מערכת הקשרים בין תלמידי ביה"ס לבין האוכלוסייה המבוגרת. התוכנית מופעלת ע"י משרד החינוך תוך שיתוף פעולה עם המזכירות הפדגוגית, הפיקוח על מורשת קהילות ישראל, המשרד לאזרחים ותיקים ומוזיאון בית התפוצות.

בבית הספר, כחלק מאירועי 75 שנים לכפר שמריהו, נציגי מועצת התלמידים בהנחיית המורה מיכל שי, השתתפו בפריקט הקשר הרב דורי בשיתוף עם מבוגרים, ילדי דור הביניים, שנולדו וגדלו בכפר שמריהו. מרכזת את התכנית מטעם מחוז תל אביב במשרד החינוך היא תושבת כפר שמריהו, מיה נוימן, שמלווה את בית הספר בנושא.

יעל חסון (מבית מנדלסון) מספרת על התהליך:

"פנו אלי תלמידי ביה"ס וביקשו שאשתתף בפריקט הקשר הרב דורי. ענית: אני, הרי רק אתמול גמרתי ללמוד בביה"ס, פתאום אני בגיל האמצע, פתאום אני בת 50.

אז זהו, אני כבר שם... כמובן שנענית בחיוב. נפגשנו בצהרי יום רביעי (ויתרנו על שנת הצהריים - שלפ שטונדה) שישה חברים בני גילי: אטי לזר, דודו לוי, לאה גרינברג, דני אבימאי, שלומית עמרני ואנוכי. בכל מפגש עסקנו בנושא שונה:

שאר ילדי ביה"ס טמנו פקעות פרחי בר באזור שביל החורב.

יום המשפחה בנאות קדומים

יום שלטון מקומי

קבוצת מועצת התלמידים, כארבעה תלמידים מכל שכבה, ערכה "יום שלטון מקומי", בו התלו התלמידים למשך שתיים לבעלי תפקידים ברשות: ראש המועצה של כפר שמריהו, מנכ"לית רשפון, רכז קהילה של קיבוץ גליל ים ובעלי תפקידים נוספים בכל אחת מהרשויות. הילדים ראינו את בעל התפקיד, למדו על תפקידו ובעיקר הכניסו רוח חיה וצעירה למשרדים.

יום המשפחה

יום המשפחה של בית הספר נערך השנה ב"נאות קדומים". התלמידים ובני משפחותיהם נפגשו לבוקר של טיול ופעילות בטבע. הגשם הגיע והשתלב במרחבי הטבע הקסומים של המקום. הפעילות נערכה בקבוצות קטנות וכללה: ניוט, סיור רגלי, תצפיות, התנסות בהכנת שמן זית בבית בד, כתישת עלי אזוב (זעתר), הכנת חליטת פרחים בתוך שקית ריחנית, סדר ט"ו בשבט מסורתי ועוד.

בגני הילדים רימון ותאנה חגגו את יום המשפחה בפעילות ספורט וכף במרכז וייל בשיתוף עם בית הספר לטניס.

שבוע החינוך הגופני

בחודש מרץ נערך בבית הספר שבוע חינוך גופני בסימן אורח חיים בריא, במסגרתו התקיימו פעילויות ספורט, טורנירים, ארוחות בוקר בריאות, התעמלות בוקר, ספורטמתיקה (ספורט-מתמטיקה), הכנות לתחרות הטריאתלון ושיעורי טניס במועדון הספורט.

בנוסף, נערך יום ספורט משותף עם תלמידי כיתות א-ב מביה"ס "ברנדיס" כחלק מיום שיא בנושא מפתח ה"ב" - חינוך לחיים בחברה.

תמונות מתוך פרויקט בית ספרי המשלב שני נושאים "גשיר ליישובים", לימוד ההסטוריה של שלושת היישובים - גליל-ים, כפר-שמריהו ורשפון. ו-4 "משוררים", פרויקט רב-תחומי העוסק במשוררים חג ביאליק, רחל בלובשטיין, לאה גולדברג ונתן אלתרמן. התמונות משולבות היישובים בשילוב השירים שהותאמו להן, מוצגות על לוח קיר ענק בבית הספר.

סוף והתחלה

ויסלבה שימבורסקה
תרגום מפולנית: רפי וייכרט

אחרי כל מלחמה
מישהו חזב לנקות.
סדר כלשהו
הרי לא יתרחש מעצמו.

מישהו חזב להדף את עיי הקרבות
אל צדי הדרכים,
כדי שיוכלו לעבר בהן
עגלות מלאות מתים.

מישהו חזב לבוסס
בטיט ובאפר,
בקפיצי ספות,
שבתי זכוכית
וסמרטוטים מדממים.

מישהו חזב לגרר קורה
כדי לתמך בקיה,
להתקין זכוכית בחלון
ולקבץ דלת על ציריה.

זה איננו פוטוגני
ומצריך שנים ארכות.
כל המצלמות נטעו מכפר
למלחמה אחרת.

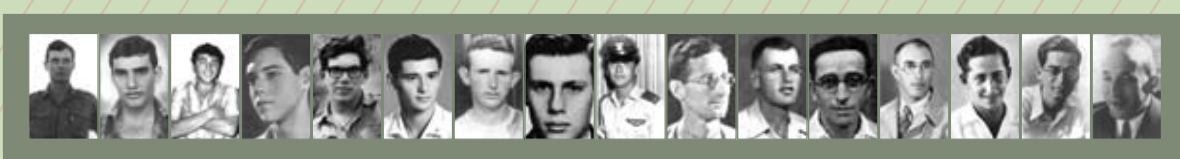
את הגשרים צריך בחזרה
ואת תחנות-ההרכבת מחדש.
השרוולים יקרעו לגזרים
מרב הפשלה.

מישהו ומטאטא בידו
עוד נזכר איך היה.
מישהו מקשיב
ונד בראש שלא נתלש.
אך כבר בסביבתם
יתחילו להסתובב כאלה,
שזה ישעמם אותם.
מעת לעת מישהו עוד
יחפר מתחת לשיח
טעונים אכולי-חלודה
ויעביר אותם לערמת השירים.

אלה שידעו
מה התרחש כאן ומדוע,
חזבים לפנות מקום לאלה
שיודעים מעט.
ופחות ממעט.
ולבסוף, שום דבר.

בעשב, שקסה
את הספות והתוצאות,
מישהו חזב לשכב לו
עם שבלת בין שני
ולבהות בעולם.

- 24/4 עצרת זכרון מרכזית לחללי מערכות ישראל ונפגעי הטרור**
יום שלישי | ב' באייר תשע"ב | 19:50 | ברחבת האנדרטה ברחוב הנוטע
- 24/4 ערב שירי לחממים "כפר שמריהו זוכרת את בניה" בהשתתפות הזמרת סי היימן**
יום שלישי | ב' באייר תשע"ב | 21:15 | באודיטוריום וייל | הכניסה ללא תשלום
- 25/4 טקס יום הזכרון לחללי מערכות ישראל ונפגעי הטרור**
בהשתתפות תלמידי בית הספר המשותף כפר שמריהו וחוף השרון
יום רביעי | ג' באייר תשע"ב | 09:45 | ברחבת בית הספר
- 25/4 טקסי אזכרה רשמיים לבני כפר שמריהו שנפלו במערכות ישראל**
יום רביעי | ג' באייר תשע"ב | 11:00
בחלקה הצבאית, בבית העלמין בכפר שמריהו ובבתי העלמין הצבאיים
- 25/4 מסיבת עצמאות לשנת ה-64 למדינת ישראל ו-75 שנה לכפר שמריהו**
מופע "שלוש ארבע ולעבודה" מופע לציון 75 שנה לכפר שמריהו
הופעת הזמר גידי גוב, זיקוקי דינור, הפנינג לילדים ואטרקציות
יום רביעי | ג' באייר תשע"ב | 20:00 | ברחבת מרכז וייל | רח' הנוטע 4
- 26/4 דרוו אלוני מתכבד להזמינם לקבלת פנים חגיגית לרגל יום העצמאות, ציון שנת ה-75 ולפתיחת התערוכה: נופי ילדות**
יום חמישי | ד' באייר תשע"ב | 18:00-20:00 | בגן הפסלים | מרכז וייל לתרבות וקהילה

לזכרם של הנופלים במערכות ישראל

בתמונות (מימין לשמאל): הנס בייט, 1947 | יוחנן (הנס) שטראוס, 1948 | נתן רפאל, 1948
בצלאל (צלי) קדרי טרטרין, 1948 | אהרון (ארנו) שירן, 1948 | פטר עזרא האזה, 1949
שלום (הרבט) אוברלנדר, 1950 | נחום רומן, 1966 | יורם פורטנוב, 1967 | אהרון רוני ביצ'ר, 1967
משה הימלפרב, 1969 | שאול (שוליק) מילר, 1973 | ירון שלו המבורגר, 1973 | יוסף גרסיאני, 1973
דן גילת, 1973 | אילן בנין, 1973

